

SEPTEMBER 2015

ERRS TEATAJA

**Ullo Toomi nimelise stipendiumi
laureaadiks on Linda Pihu**

**Ene Jakobson:
Olen ikkagi õnnelik
inimene“**

**Helena-Mariana Reimann, Ene tütar ja
koreograaf-tantsuõpetaja tantsuansamblis
Sõleke**

Loodi MTÜ Tantsupeomuseum

Anna Raudkatsi vahakuju valmistamine

**Augustikuumuses laadisid rahvatantsujuhid end
uute teadmistega**

Uute tantsude konkurss 2015

TOIMETAJA
Robert Hein

KUJUNDAJA
Henry Semmel

VÄLJAANDJA
EESTI RAHVATANTSU JA
RAHVAMUUSIKA SELTS

Kaastööd ja ettepanekud
oodatud aadressile teataja@errs.ee

Kujunduses kasutatud graafilised elemendid Freepik.com

Sisukord

- 3** Ullo Toomi nimelise stipendiumi laureaadiks on Linda Pihu
- 4** Ene Jakobson: Olen ikkagi õnnelik inimene“
- 9** Helena-Mariana Reimann, Ene tütar ja
koreograaf-tantsuõpetaja tantsuansambelis Sõleke
- 11** Loodi MTÜ Tantsupeomuuseum
- 12** Anna Raudkatsi vahakuju valmistamine
- 13** Vahakujudest üldiselt
- 17** Augustikuumuses laadisid rahvatantsujuhid end
uute teadmistega
- 19** Enesetäiendamise võimalused Rahvakultuuri Keskuses
uuel hooajal
- 21** Uute tantsude konkurss 2015
- 23** Palju õnne

Tänavuse Ullo Toomi nimelise stipendiumi laureaadiks on tunnustatud tantsujuht Linda Pihu

Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse, ERRSi ning AS Norma poolt asutatud fondi eesmärk on jäädvustada mälestust Ullo Toomist ning väärtustada rahvatantsualast tegevust.

Fondi rahast antakse välja Ullo Toomi nimelist tantsustipendiumi eesti rahvatantsul ja/või autoritantsul põhineva silmapaistva tegevuse eest. Stipendiumi andmise aluseks võivad olla edukad esinemised, taidlustantsu käsitlev(ad) või harrastajatele mõeldud publikatsioon(id) või muud teostatud projektid.

Toomi stipendiumi saajate seas on olnud Henn Tiivel, Mait Agu, Ilma Adamson, Ilmar Moss, Helju Mikkel ja teised armastatud rahvatantsujuhid.

PERSOON

Ene Jakobson: „Olen ikkagi õnnelik inimene“

TEKST: Ingela Virkus

Sel suvel tähistas kõrgelt tunnustatud rahvatantsujuht Ene Jakobson oma seitsmekümnendat juubelit. Ta on tantsuansambli Sõleke looja ja peaballettmeister.

Tants on Enet saatnud terve elu. Või oli see vastupidi? Ega enam ei teagi täpselt, sest alates kolmandast eluaastast hakkas tants kindlasti Ene elu saatma, kuid nüüd

võib juba öelda, et Ene Jakobson saadab tantsu. Ja kui me räägime tantsust, siis seda igas värvis, sest lisaks rahvatantsule on Ene kooli ajal ka iluvõimelnud, balletti

tantsinud ning karaktertantsus käinud. Pärast keskkooli lõppu proovis ka võistlustantsu, kuid karaktertants ja ballett - need, on Enele eriti südamelähedased.

„Ema viis meid vennaga hästi palju teatrisse, nii et mul olid kõik operetid ja balletid mitmekordselt läbi vaadatud. Jumaldasin Imre Kalmani operette, kus oli ungari teema sees. Kuidagi on see mulle hingelähedaseks saanud, et ungari tants ja muusika on mulle alati meeldinud. Oli isegi väike unistus minna balletikooli, aga ma olin nii arg. Mulle meeldis nii laulda kui tantsida. Mul oli isa joonistatud klaver, millel ma siis mängisin ja laulsin ning kõiki külalisi

kus Kullo. Samal aastal alustaski Ene seal oma tööd tantsuõpetajana. „Ega meil siin Tallinnas väga palju laste tantsukollektiive ei olnud. Esialgu võeti mind umbusklikult nagu katsega vastu, aga edaspidi on kõik läinud hästi ja positiivselt,“ ütleb ta.

Lihthe ja rahvuslik

Tõenäoliselt ei osanud Ene esiti oodagi, et Sõlekeste perekond nii suureks saab nagu ta seda praegu on. Sõlekeses on lapsed alates neljandast eluaastast, noored, lapsevanemad, vilistlased. „Umbes 2009. aastal tulid kokku need vilistlased, kes kunagi olid Sõlekeste esimestes rühmades. Mehi on sinna

Me olime Haapsalus suvelaagris ja peaaegu terve tapeedirulli lasime lastel täis kirjutada, et mis võiks olla ansambli nimi. Sealt me ikkagi ei leidnud seda õiget ja mingil hetkel ma ise sõnasin, et võib-olla Sõleke?

alati oma etteastetega tüütasin,“ meenutab Ene oma lapsepõlve.

Ene elutöö, tantsuansambel Sõleke, sai alguse puhtalt tänu pimedale juhu-sele. Tema esimese tütre Jaanika õpetaja palus, et keegi lastele jõulupeoks toreda kava välja mõtleks. Enele ei olnud õpetamine võõras - küll oli ta pioneerina oktoobrilastele mõned sam-mud seadnud ning keskkoolis juhtis ta lausa oma klassi neljapaarilist tant-surühma. Tantsuhuviliste arv Jaanika klassis ning paralleeliski aina kasvas. 1978. sügisel avati Pioneeride Palee, kus praegu tegutseb Tallinna Huvikes-

küll juurde võetud, kuid naised on kõik need, kes kunagi Sõlekeses tantsisid,“ ütleb Ene ning tunnistab, et algul ta ei uskunud, et kõik tõesti kohale tulevad, kuid tulid. Ene on oma õpilasi suutnud nii tugevalt nakatada, et kogu Sõle-

kese kambast on ligi 20 tantsusõpra, kes läksid Tallinna Ülikooli tantsueriala õppima. Ka Ene tütre Jaanika ja Helena-Mariana on Sõlekeses üles kasvanud ning nüüd sealsamas ka õpetajad.

Kust üldse selline nimi tuli? „Me olime Haapsalus suvelaagris ja peaaegu terve tapeedirulli lasime lastel täis kirjutada, et mis võiks olla ansambli nimi. Sealt me ikkagi ei leidnud seda õiget ja mingil hetkel ma ise sõnasin, et võib-olla Sõleke? Ja nii ta sündis. Lihtne ja rahvuslik,” meenutab Ene.

Ene on loonud rohkem kui 200 eestiainelist tantsu, millest nii mitmedki on auhinnatud uute tantsude konkurssidel ning olnud tantsupidude repertuaaris. See arv on nii suur, et üht Ene enda

„Rannavalss”, „Kalli-kalli“. Hoolimata sellest, et neid tantse nii palju on, ei ole siiski ühtegi kogu nimekirjast võimalik ära unustada, sest Sõlekeses on nii palju rühmi, et teatud aja tagant tuleb ikka mõni tants kordamisele.

„Toots ja Teele”, mis on Ene üks lemmiktants ja ühtlasi ka üks esimene tema enda loodud tõeline koreograafia Tallinna Ülikooli õpingute ajal, on ka paljude tantsijate lemmik ning läbi aja kogu aeg teatud vanuse repertuaaris. Pealegi, kuna sel hooajal on kaks suuremat juubelikontserti tulemas, neist lähim juba 4. oktoobril, siis saab Ene loomingut kindlasti ka näha. See kontsert on omapärane, sest kuna Ene on õppinud ka rõivaste konstrueerimist ja

Elu ei ole olnud ainult lust ja lillepidu. Samas on olnud Sõleke, mis on mind kogu aeg vormis hoidnud.

lemmikut on raske välja tuua. „Kõige lemmikumad ongi vist need tantsud, mis on sündinud kõige impulsiivsemalt. Kuulan muusikat ja kohe hakkab mul tekkima nägemus, mis peaks olema, toimuma, sammustik. Näiteks „Laupäeva õhtul lauluga“, „Vändra metsas”,

modelleerimist ning töötanud Tallinna Moemajas, on ta elu jooksul väga palju kostüüme ise kavandanud. Juubelikontsert algabki kostüümishowga. Tantsuetenduse „Andmise rõõm“ lavastab Ene noorem tütar Helena-Mariana Reimann, kes lavastuse idee sai omakorda oma nooremalt pojalt Oliver-Marcuselt.

Et Ene töö on hea ja väärt - seda ei näita ainult suur huviliste arv. 2014. aastal tunnustas Vabariigi President teda Valgetähe teenetemärgiga. „Jube hea on tunda, et sind tunnustatakse. Nii palju on öeldud juba, et Ene, sa oled teinud elutöö. Sa oled nullist alustanud ja nii palju aastaid hoidnud ja kasvanud järjepidevalt noori. See toimib. Nad võivad elus valida ükskõik, millise

tantsusuuna ja saavad ikka hakkama. Selles suhtes oleme hästi tööd teinud. Ja kui lõpuks tuli ka tunnustus, siis muidugi oli väga hea tunne,” tuletab Ene meelde, mis tunded teda tol hetkel valdasid.

Ene on tõesti üks silmapaistvam tantsuõpetaja. Ta on eeskujuks paljudele. Ta on olnud alati seda meelt, et kui teisi õpetada, peab ise õppima. Võib-olla kehtib see ka eeskujuks olemise puhul? Et olla ise eeskuju, peab olema ka endal eeskuju? 1976. aastal tantsis ta oma mehega tantsuansamblis Tuisuline. Tema juhendajad Salme ja Ott Valgemäe olid kindlasti ühed esimesed eeskujud. Eriti just Salme, kes õpetas, kuidas tantsu viimistleda, et see oleks korrektselt esitatud. Õppida oli kindlasti ka Mait Agult,

mets tantsuringi ja ma sain tantsida isegi Edvard Griegi „Illusiooni”. See oli tohutu elamus tantsida varvaskingades ja nii, et oled unelmas unustades reaaalsuse.”

Kui Ene keskkooli lõpetas, oli tantsu võimalik õppida ainult Viljandis, kuid sinna ta minna ei tahtnud. „Siis ma valisingi õmblustoote konstrueerimise tehnoloogia. Meil oli keskkooli lõpuklassides juba õmblemise eriala. Kui noorem tütar Helena sündis, siis ma tundsin, et vist aitab Moemajast. Sõbranna pakkus, et tule Harjumaa Perekonnaseisumetisse tööle. Olen päris palju isegi noori inimesi paari pannud. Hästi kirev elu on olnud, aga samas ka ei saa öelda, et kerge. Elu ei ole olnud ainult lust ja lillepidu. Samas on olnud Sõleke, mis on mind kogu aeg

Mulle meeldis nii laulda kui tantsida. Mul oli lapsepõlves isa joonistatud klaver, millel ma siis mängisin ja laulsin ning kõiki külalisi alati oma etteastetega tüütasin.

tema täpsust ja suutlikkust töötada. Aastatega tekkis eeskujusid muidugi veelgi.

„Hästi kirev elu on olnud“

Kui nüüd elule tagasi vaadata ning mõelda, et balleti- ja operetihinge Ene on tänaseks hoopis rahvatantsuareenil väga tegev ja oodatud juhendaja ning Sõlekese looja, siis kas ta on sellise pöördega rahul? „Kindlasti, sest ega ma midagi kahetsenud ei ole. Ainuke, mis ma hinges nüüd ise hiljem tundsin, teatris balletti vaadates, et ma oleks ikkagi tahtnud „Luikede järves” luike tantsida. Kui ma Tallinna Kergetööstuse Tehnikumis õppisin, siis seal tegi tol ajal Helga Kase-

vormis hoidnud,” ütleb Ene ning tunnistab, et noortega töötamine on andnud talle elujõudu ja tuge ning seda noorustikkust ning särtsu, mis temas praegu on.

Millest Ene praegu unistab? „Mu hobi ja töö on koos. Unistan, et Sõleke ikka kestaks. Et kui mina enam ei jaksa, on teised, kes seda edasi viivad. Päris puhata ma veel ei taha. Tahaks ikka natuke teha. Unistan, et oleks ikka tantsuhuvilisi lapsi. Helena, ütle, kas mul on mingi unistus? Lapsed olen suureks kasvatanud, lapselapsed on ka tublid. Kummagi tütre nooremad poisid tantsivad siin Sõlekese. Kui keegi vahel küsib, ütlen, et olen ikkagi õnnelik inimene.“

**„Helena-Mariana
Reimann, Ene tütar
ja koreograaf-
tantsuõpetaja
tantsuansamblis
Sõleke**

Ene on väga hea ema. Ma ei ole kunagi tundnud, et ema minu jaoks ei ole. Ta lubas mul alati endaga kaasas käia. Ma ei saa kunagi öelda, et emal on ansambel tähtsam olnud kui mina. Ta on õpetanud mulle pühendumist sellesse, mida ma teen. Et kõike tuleb teha hinge ja südamega, poolikuid asju ei ole olemas.

Ta on otsekohane ja aus oma ütlemistes. Ta armastab meeltult kõiki neid lapsi, kes siin tantsivad. Nad on nagu tema pere. Ja nagu pereski, kui ema riidleb, siis mitte seepärast, ta halba tahab, vaid seepärast, et sa enam teinekord nii ei teeks. Tal on väga hea treenituse pagas - ta on ikkagi olnud nii iluvõimleja kui võistlustantsija. Talle pole isegi täna mitte mingi probleem tantse ette näidata ja tantsida. Tal on hästi hea poositunnetus ja tantsumaneer ning oskus seda edasi anda ja oskus saada tantsijalt emotsiooni kätte.

Õpetajana on ta nõudlik, aga muidu ei oleks ka ju nii suurt ansamblit. Ene on mu iidol nii ema kui õpetajana. Tantsima hakkasin umbes kolme-aastaselt. Mulle hirmsasti meeldis. Võõrastele ma muidugi ei esinenud, aga oma emale-isale tantsisin küll. Nad olid kindlasti juba väsinud, aga nüüd mu oma laps teeb samamoodi. Mulle tundub nagu kohati elaksin ma täpselt oma ema elu. Minu jaoks on Ene ikkagi Ema suure algustähga.

Tallinna Huvikeskuse Kullo
tantsuansambel Sõleke tähistab

4. oktoobril 2015 kell 16.00
Nordea Kontserdimajas

ansambli juhi ja koreograafi
Ene Jakobsoni 70. juubelit
kostüümishow ja tantsuetendusega

Andmise rõõm

Lisaks Sõlekese tantsijatele esinevad
viuldajad ansamblist Tuuleviil,
näitleja Guido Kangur.

Piletid Piletilevist.
Olete oodatud!

Loodi MTÜ Tantsupeomuuseum

Eesti Tantsupidude traditsioon on tänaseks juba enam kui kaheksakümne aastane ja kindlustanud koha ajaloos. On kogunenud suur hulk väärtuslikke materjale, mis vajavad kogumist, hoidmist, uurimist ja huvilistele kättesaadavaks tegemist.

Tantsupeomuuseumi vajalikkus on väärivate tantsuõpetajate hulgas kõneaineks olnud juba aastakümneid.

MTÜ Tantsupeomuuseum ongi ellu kutsutud selleks, et küpsenud mõtted teoks teha.

Tantsupeomuuseum ei alusta tühjal kohalt. Tartu Laulupeomuuseumi algatusel ja koostöös Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsiga koostati 2014. Aasta tantsupeoks ekspositsioon „80 aastat tantsupidusid - tants on rõõm ja elujõud“ (näituse koostaja Angela Arraste).

Tantsupeomuuseumi kogude hulka

võib juba praegu arvata Richard Tõnnuse erakogu, mille on annetanud tema poeg Tiit Tõnnus ning Lille ja Rasmus Arraste poolt koondatud materjalid tantsupidudest. Eriliseks eksponaadiks võib pidada aga Ullo Toomi vanaema pottmütsi, mille annetas Londoni Eesti Seltsi kauaaegne tantsuõpetaja Aili Eistrat.

MTÜ Tantsupeomuuseumi asutamiskoosolek toimus 05. 05. 2015. Tallinnas ning asutajateks olid Angela Arraste, Anneli Arraste, Ülo Luht ning Egil Toppi.

Veebruaris 2016 tähistab tantsurahvas Anna Raudkatsi 130. sünniaastapäeva.

Tartu Laulupeomuuseumis avatakse 23.02. - 30.06. 2016. näitus „Anna Raudkatsi omas ajas ja tänases päevas“

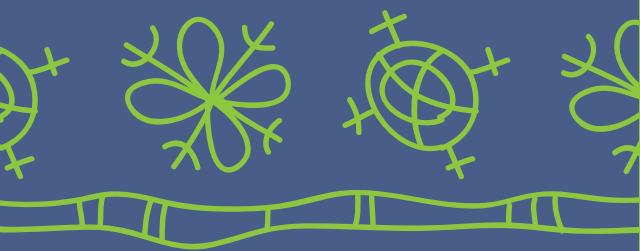
Näituse algatajaks on Tartu Laulupeomuuseum.

Vastloodud MTÜ Tantsupeomuuseum soovib näitusele tellida Anna Raudkatsi vahakuju.

Hea sõber, toeta Anna Raudkatsi vahakuju tegemist!

Arveldusarve EE602200221061938709
Märksõna: Anna Raudkatsi vahakuju

Anna Raudkatsi vahakuju valmistamine

Anna Raudkatsi nime teavad rahvatantsu valdkonnaga seotud inimesed ilmselt kõik, kuid suuremale osale üldsusest võib ta olla vähem tuntud. A. Raudkats kuulub kindlasti Eesti kultuuriajaloos oluliste persoonide hulka, keda võiks oma panuse poolest näiteks L. Koidula, G. Ernesaksa, A. Kitzbergi, A.H Tammsaare kõrval tunda ja teada.

Anna Raudkatsi nime teavad rahvatantsu valdkonnaga seotud inimesed ilmselt kõik, kuid suuremale osale üldsusest võib

ta olla vähem tuntud. A. Raudkats kuulub kindlasti Eesti kultuuriajaloos oluliste persoonide hulka, keda võiks oma panuse poolest näiteks L. Koidula, G. Ernesaksa, A. Kitzbergi, A.H Tammsaare kõrval tunda ja teada.

Anna Raudkatsi tollane rahvahariduslik tegevus vahendas uuenduslikke teadmisi nii pärimuse kogumisel kui ka kehakultuuri ja harrastustegevuse suunal.

Anna Raudkatsi kohta võib leida mõningaid fotosid R. Tönnuse raamatus „Anna Raudkats omas ajas“ („Eesti Raamat“ 1991), kuid kahjuks on teda tutvustavat materjali üldiselt üsna napilt. Loomulikult tutvustab Anna Raudkatsi laiemalt tema loodud tants „Tuljak“, mis alates esimesest tantsupeost (1934. a) lõpetab traditsiooniliselt meie üldtantsupeod tänapäevalgi.

MTÜ Tantsupeomuseumi eesmärgiks on Anna Raudkatsi vahakuju kaudu visualiseerida antud persooni, et rõhutada tema rolli Eesti kultuuriloos.

Vahakuju esimene eksponeerimine on kavandatud 20. veebruaril 2016 Paines toimuval tantsusündmusel „Kägara“, mis on pühendatud Anna Raudkatsile ning

Fotol Anna Raudkats ja Armas Otto Väisänen kogumisretkel. Fotot kasutatakse Anna Raudkatsi vahakuju modelleerimisel. Anna on sellel fotol 27-aastane (foto 1913).

seejärel 23.02-30.06.2016 Tartu Laulupeomuuseumis Raudkatsi 130. sünniaastapäevale pühendatud näitusel.

Üldiselt on kultuurivaldkondade esindajaid jäädvustatud erinevates vormides, tantsuga seotud isikud nende hulgas peaaegu puuduvad (olemas on M. Agu väiksemõõduline büst). Raudkatsi kuju võiks olla algus kujude seeriale.

Vahakujude valmistajaid on olemas mitmel pool Euroopas, aga ka Eestis. MTÜ Tantsupeomuuseum otsustas valida meie professionaalide kasuks, kuna siin tunnevad tegijad meie kultuurilugu, võimalusi ja olukorda. Valmistajaks on WAX Stuudio OÜ - Ene ja Andres Mänd (Viimsi). Siinkohal lühike katke nendepoolsest selgitusest.

Eestis on enim meie valmistatud vahakujusid Eesti Panga muuseumis - 9 vahakuju, Valga Muuseumis - 8 vahakuju, Tartu Laulupeomuuseumis - 6 vahakuju, Türi Ringhäälingumuuseumis - 3 vahakuju.

Kokkuleppe oleme tegijatelt saanud ja nendepoolsete tingimustega oleme tuttavad. Vahakuju tegemisel nõutakse pool summast ettemaksuna, teine pool töö üleandmisel. Rõivaid ja aksessuaare ei ole hinna sisse arvestatud. Vahakuju maksumus on 6118 eurot.

Oleme valinud eksponeerimiseks fotomaterjalidest noore Anna Raudkatsi, mil ta oli aktiivses tegevuses tantsude kogujana, ÜENÜ tantsurühma ja „Tuljaku“ loojana.

Vahakujudest üldiselt

Ene ja Andres Mänd

WAX Stuudio OÜ

e-post: waxstuudio@gmail.com, andres.mand@gmail.com

WAX Stuudio OÜ on vahakujusid valmistanud alates 1991. aastast (2008.a. aprillini Arhitektuuri- ja Kunstistuudio AM Projekt OÜ nime all), mil tegime esimese proovitöö - Soome näitleja Aake Kalliala vahakuju. Kahekümne nelja aasta jooksul oleme valmistanud ligikaudu 180 vahakuju kümnekonnale muuseumile Taanis, Soomes, Itaalias ja Eestis.

Kõige rohkem meie valmistatud vahakujusid on Mikkeli Vahakabinetis - Soome ainsas vahakujude muuseumis, kus on ca 40 meie valmistatud vahakuju, parküm-

mend vahakuju on Helsingi Postimuuseumis, kümme Helsingi Automuuseumis ja Seinajoe Lotta Svärd muuseumis, Rootsi kuningapaari oleme valmistanud

Kopenhaageni Louis Tussaud' muuseumisse. Eestis on enim meie valmistatud vahakujusid Eesti Panga muuseumis - 9 vahakuju, Valga Muuseumis - 8 vahakuju ja Tartus Laulupeomuseumis - 6 vahakuju, Türi Ringhäälingumuuseumis - 3 vahakuju.

Maailmas tuntud isikutest oleme teinud printsess Diana ja Rootsi kuningapaari vahakujud, presidentide Bill Clintoni, Boris Jeltsini, Vladimir Putini, Lennart Meri, Tarja Haloneni, Martti Ahtisaari ning endiste Soome presidentide Kallio, Ryti, Paasikivi, Svinufhudi, Mannerheimi ja teiste kuulsuste vahakujud.

Eestisse oleme valmistanud kõikidele eestlastele tuntud riigimeeste Konstantin Pätsi, Jaan Poska ja Johann Laidoneri, kirjameeste ja ühiskonnaelu tegelaste A.H.Tammsaare, Oskar Lutsu, Carl Robert Jakobsoni, Lydia Koidula ja Jakob Hurda, spordimeeste Paul Kerese ja Alfred Neulandi, teadlaste ja kunstnike Kristjan Raua ja Karl Ernst von Baeri, meediameeste Valdo Pandi ja Feliks Moori, legendaarse „metskapteni“ Kihnu Jõnni (Enn Uetoa) ja paljude teiste vahakujud. Viimati on valminud mõisnike von Lipharti ja von Siversi ning Lauluisa Kreutzwaldi vahakujud ja 10 vahakuju Alatskivi lossi mõisateenijate ekspositsioonile.

Kõrgeima hinnangu meie poolt valmistatud vahakujudele oleme saanud Londoni Madame Tussaud' muuseumist, kus leiti, et *“teie tehtud vahakujud ei ole inimestega sarnased nukud, vaid on inimesed oma iseloomu ja hingega”* kinnitades, et *“meie teame, meie oleme teinud vahakujusid 200 aastat”*.

Maailmas on hetkel ca 20 töökoda, kus valmistatakse vahakujusid. Euroopas tehakse neid Inglismaal, Prantsusmaal, Hispaanias, Venemaal ja Eestis. Tehakse

ka Saksamaal ja Rootsis, kuid ainult oma muuseumidele ja väga nigelal kvaliteediga. Kui küsisime Louis Tussaud' muuseumi direktorilt hr Bent Green'ilt, et miks ta tellis meilt Rootsi kuningapaari, kui Hispaaniast saab odavamalt, vastas muuseumi juhataja hr Bent Green, et *“me tahaksime, et nad oleksid ka sarnased, oma nägu ja äratuntavad”*.

Madame Tussaud' muuseum Londonis teeb 5 - 8 originaalnukku aastas. Meie oleme maksimaalselt teinud 22. Võrdluseks võib tuua ka hinna - näiteks Britney Spears'i vahakuju maksumus (valmistaja Madame Tussaud' muuseum Londonis) oli 850 000 eesti krooni.

Vahakujude valmistamine on üks unikaalsemaid töid üldse, kuna eeldab kõrgeid spetsiifilisi kunstilisi lahendusi, eritehnoloogiat, erivahendeid jne. Vahakuju jaoks ei ole tähtis ainult väline, fotodele vastav sarnasus. Vahakuju jaoks on ka tähtis asend, poos, ilme ja hing. Vahakuju on **üldistus**. Vahakuju spetsiifika on see, et sajast vaatajast sada peavad kujutatud isiku ära tundma ja omaks võtma, ehki igal neist on erinev nägemus ja ettekujutus isikust. Ükski välismaalane ei ole võimeline tegema vahakuju papa Jannsenist või Lydia Koidulast. Nad ei tunne neid. Ainult välisest sarnasusest ei piisa. Vahakuju tuleb identifitseerida ka saja meetri kauguselt. Hea vahakuju on see, kui ruumi sisenedes märkad - näe, papa Jannsen! Halb vahakuju on see hästitehtud sarnane vahakuju, kelle isiku tuvas-tad, kui oled lugenud kõrval silti - „Papa Jannsen“.

VAHAKUJUD EKSPOSITSIOONI MAGNETINA

Kõige tuntum vahakujude muuseum maailmas on loomulikult Madame Tussaud'

vahakujude muuseum Londonis, kuid üha enam on levimas trend, et vahakujusid kui ekspositsioonide elavdajaid ja magneteid kasutatakse kõikvõimalikes erimuuseumides. Meie kogemused soome koostööpartneritega näitavad, et nii Helsingi Postimuuseum, Helsingi Automuuseum, Lotta Svärd Muuseum Seinajoen kui ka Nyströmi sõjanduse eramuuseum Jyväskyläs on alustanud ühe või kahe vahakuju tellimisest, kuid nähes vahakujude positiivset mõju ekspositsiooni elavdamisele ja küllastajate huvi nende vastu, on jätkuvalt tellitud lisa. Helsingi Postimuuseumis on nüüd, pärast muuseumi kapitaalremonti ja uue ekspositsiooni valmimist, üle paarikümne vahakuju.

Vahakuju on tervikeksponaat, mis esitab ja esitleb kõike - ta annab aimu inimese kasvust, tolleaegsest soengu- või parukamoest, riietusest ja selle kandmise viisidest, aksesuaaridest jne. Valga Muuseumis rippus Marta Pärna (Valga Tütarlaste Gümnaasiumi direktress ja Carl Robert Jakobsoni õetütar) kleit klaasvitriinis, millest mindi lihtsalt mööda. Pärast Marta Pärna vahakuju valmimist leidis kleit omaniku taas, ja küllastajad hoomavad ühtäkki, "et tol ajal kanti sellisel viisil selliseid riideid". Sama toimis ka Helsingi Postimuuseumis ja toimib teistes muuseumides.

VAHAKUJUDE KASULIKKUS

Vahakujude iga on pikk - praktiliselt on nad „igavesed“. Kui kümmekond aastat tagasi tellis tollane Eesti Ühispank meilt eesti rahatähtedel olevate isikute vahakujud oma reklaamikampaania läbiviimiseks, siis oli see parim investeering pangaga poolt reklaamiürituste läbiviimiseks. Seda enam, et vastukajad tookordsele reklaamikampaaniale jõudsid BNS-i va-

hendusel nii Euroopa kui ka muu maailma (isegi Lõuna-Aafrika Vabariigi) meediasse. Tavaline plakat- ja meediareklaami ühe taolise ürituse korraldamiseks oleks maksnud kordades rohkem ja kestnud vaid nädalapäevad olles kohaliku tähtsusega. Eesti Ühispank sai ca 450 000 krooni eest 6 vahakuju, mida mitme aasta vältel eksponeeriti korduvalt kõikides Eestimaa linnades ja mis lõpuks leidsid oma koha Eesti Panga Muuseumis. Ka praegu kaastakse neid mitmete ürituste ja etenduste korraldamisel. Peale selle: need vahakujud on valmistatud Eestis eesti tegijate poolt ja kuuluvad maailma vahakujude paremikku. Meil on mille üle uhkust tunda!

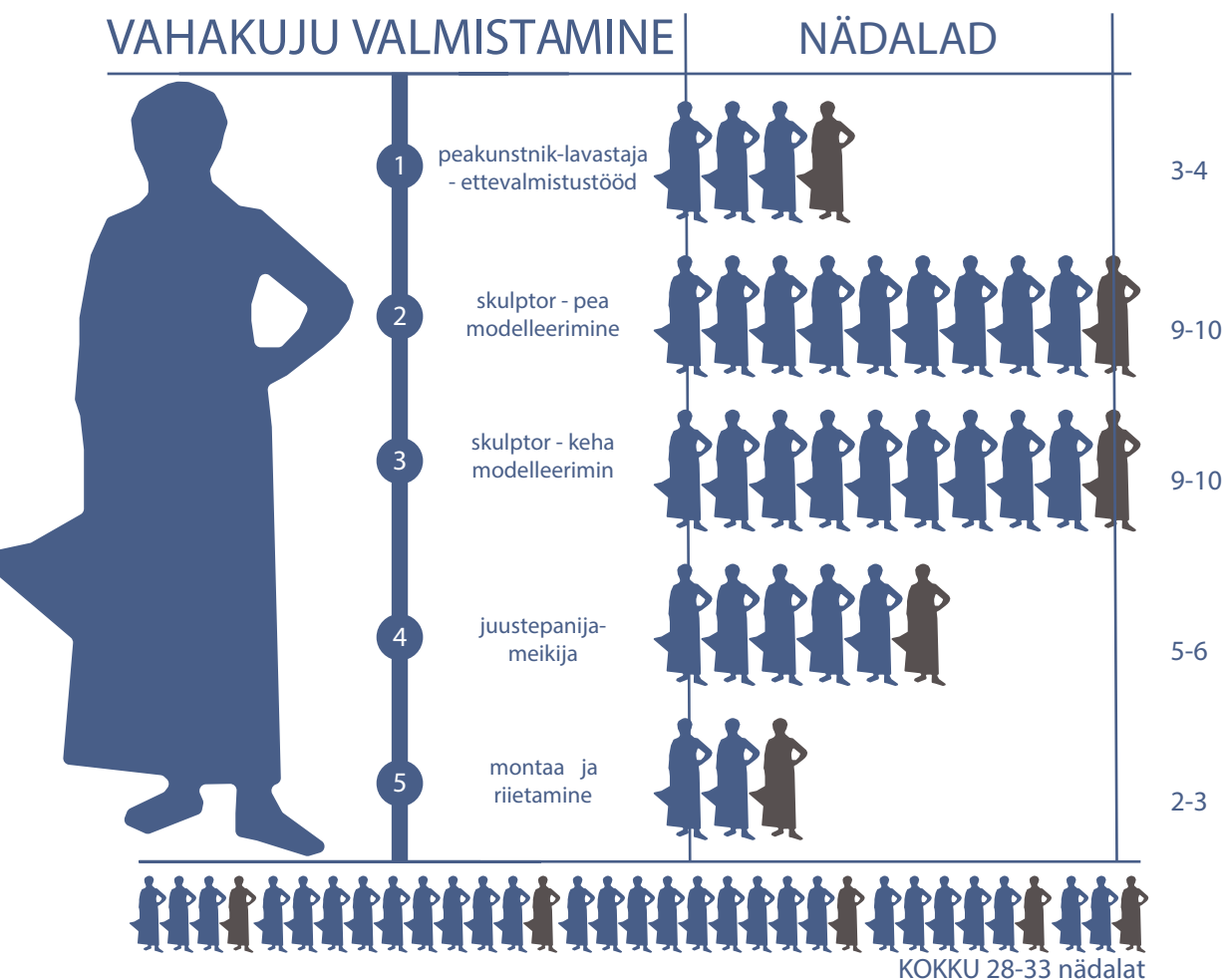
VAHAKUJUDE VALMISTAMISEST

Ühe vahakuju valmistamisest võtavad osa otseselt neli inimest, kaudselt kümme-kond. Vahakuju valmistamiseks kulub optimaalselt kuus kuud (*vaata infograafikat järgmisel lehel*).

Kuna mitut vahakuju saab valmistada paralleelselt, siis kuue kuuga on võimalik valmistada ka kuus vahakuju.

Eestis on hetkel 3 juustepanijat, kes saavad hakkama selle spetsiifilise tööga, mis nõuab eri töövahendeid ja töövõtteid ning ca 6 - 10 skulptorit, kes on võime- lised modelleerima vahakuju jaoks portreeskulptuuri, mille modelleerimine on samuti spetsiifiline ja erineb tunduvalt "normaalsest" kunsti tegemisest.

Vahakuju on üldmõiste. Vahakujul on vahast ainult nähtavad kehaosad - üldreeglina pea ja käed. Üldiselt valmistatakse vahakujud mesilasvahast. Kehade materjal on erinev. Kuna igal valmistajal on oma tehnoloogia, mida hoitakse kii- valt siis seda ei avaldata kellelegi. Meie

praegune vahakuju valmistamise tehnoloogia erineb tunduvalt sellest tehnoloogiast, mida kasutasime viis aastat tagasi. Oleme pidevalt katsetanud, täiustanud ja arendanud tehnoloogiat. Meie vahakujude iga on "igavene".. Meie valmistatud nn traditsiooniline vahakuju, erineb teistest ehk sellepolest, et ta on kergesti teiseldata, transporditav ja paigaldatav. Ja eelkõige sellepolest, et meie valmistatud vahakujusid võib vaadata ka lähedalt ja päikesevalguse käes - nad mõjuvad inimestena, mitte nukkudena. Maailmas ei ole vahakujude muuseumi, kus oleks

loomulik valgustus.

Meie tellijateks Eestis on olnud Valga Muuseum, Järva Muuseum, Eesti Pank, Eesti Ühispank, Türi Ringhäälingumuuseum, Tartu Postimuuseum, Laidoneri muuseum, Kuressaare Muuseum, Tallinna Linnavalitsus, Alatskivi Vallavalitsus, Vastseliina Vallavalitsus (Piiri kõrtsihoone vahakujud), Tartu Muuseum ja rida asutusi ning eraisikuid. Me ei ole iialgi kedagi vedanud ei tähtaja, ega kokkulepitud hinna osas.

Augustikuumuses laadisid rahvatantsujuhid end uute teadmistega

*Veidi üle saja rahvatantsujuhi täiendas end suurel suvekursusel
12.-15.augustini Mäetagusel, Ida-Virumaal*

Rahvatantsujuhtide suvekursus on pikade traditsioonidega oodatud kokkusaamise ja enesetäiendamise võimalus rahvatantsujuhtidele ja tantsuõpetajatele. Osalejad tõid välja, et nad tahavad ikka ja jälle kokku tulla, et lihvida oma oskusi, küsida teadjatelt ja õppida oma ala meistritelt.

„Oled koos omasugustega - inimestega, kes teavad tantsujuhiks olemise võlu ja valu. Jagad aega ja ruumi nendega, kes hoolivad meie kultuurist, ajas settinud väärtustest, meie kommetest, tavadest ja traditsioonidest. Siin on

inimesed, kellega mul on justkui veidi teistsugune ühine keel ja tunnetus. Ühised hetked, mälestused ja naljad. Olen palju aastaid tantsujuht ja ometi õpin alati midagi uut. See on see, mis mind siia toob”, vahendab 8 tantsurühma juhendaja Ulvi Mägi Raplamaalt, Kohilast.

Päevad, täis treeninguid, arutelu- sid, emotsioone ja meeldejäävaid hetki on selleks korraks seljataga. Tantsutuhin, mis hoiab juhte tegemas nii tänuväärset tööd erinevates Eestimaa paikades, sai hoogu juurde. Laetud

akudega ja uute teadmistega minnakse uuele hooajale vastu. Küsisime osalejatelt, keda nad õpetajatest seekord tahaksid esile tõsta - paljudele olid lemmikuks Kalev Järvela, Aveli Asber, Ülo Luht, teistele jälle Liina Eero, Rauno Zubko, Kärt Vuks, Ene Jakobson ning Erika Põlendik.

Eriliselt töid osalejad välja suvekursuse toimumispaiga, kus kõik on nii hästi, et paremini ei saakski olla! Mäetaguse vald on nii oma kauniduse kui lahkete võõrustajatega võitnud tantsujuhtide südame. „Sõlekese” kontsert pakkus kaasakiskuvat tantsulusti ning naiste tantsupeoks valmistumise rahvarõivaste demonstratsioon silmailu kui teadmist.

Kursuse vedajad Kaja Tammik ning Ülle Feršel on rõõmsad. Kaja Tammik: „Korraldus sujus suurepäraselt. Erilised tänusõnad tahan ütelda kõigile juhendajatele, meie rõõmsatele koostööpartneritele Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsist ning Eesti Laulu - ja Tantsupeo Sihtasutusest. Südantsoojendav on koostöö meie võõrustajatega Mäetaguse vallast. Inimesed, kes olid meid vastu võtnud, tegid kõik selleks, et meil oleks siin hea ja tore. Koht on imeilus, võõrustajad lahkend ja toit maitsev. Korraldus sujus nagu kellavärk! Osalejatele aitäh meelsuse, õpihimu ja suure huvi eest”.

Enesetäiendamise võimalused Rahvakultuuri Keskuses uuel hooajal

Urve Gromov

1

Sügisestele õppepäevadele 20.-21.oktoobril kutsume seekord osalema noorte tantsurühmade juhendajaid ja gümnaasiumi vanuserühma tantsuõpetajaid. Aruteludel ja praktilistes treeningtundides keskendutakse tantsuhoiuhoidmisele noorte seas.

2

28.oktoobril toimub kursus „**Vajalikud teadmised autorikaitsest**“, kus autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioonide esindajad selgitavad, mida autoriõigustega kaitstakse ja kuidas tekib õigus kasutada autoriõigustega kaitstud teoseid.

Kursusel saab hea ülevaate ideede ja muusika-, kirjanduse-, kunsti -, koreograafia- jt teoste kasutusõiguse kohta.

3

Pühholoogia alastel kursustel 8.oktoobril keskendutakse spontaanse esinemisõiguse lihvimisele ja 5.novembril õpitakse pingesituatsioonides stressiga edukalt toime tulema.

4

Väikekannelt saavad õppida nii algajad kui edasijõudnud. Algajate grupp Helle Suurlahe juhendamisel käib koos teisipäeviti alates 22.septembrist. Need, kes juba veidi mängida oskavad, omandavad Pille Karrase käe all erinevaid mängutehnikaid ja õpivad lugude saatmist laupäeviti alates 26.septembrist.

Laupäeviti on toimumas veel ka rahvakandle tunnid, kus õpitakse selgeks põhilised mänguvõtted, tutvutakse kandle ajaloo ja erinevate rahva- ja külakandle tüüpidega.

5

Tallinna Löötsaklubi alustab selle sügisel oma neljandat hooaega. Iga kuu teisel ja neljandal kolmapäeval õpitakse üheskoos uusi lugusid ja lihvitakse koosmänguoskust. Paralleelselt toimuvad lühikesed individuaaltunnid algajatele ja spetsiifiliste küsimustega mängijatele. Paar korda poolaastas on kutsutud oma lugusid ja mängunippe tutvustama erinevad eesti lõõtspillimängijad ning kord poolaastas toimub koolitusõhtu väljasõidu korras. Õpetajateks pillimeistrid ja pillimehed, kes aktiivselt mängivad ning on lõõtsapillimängijate kogukonnas eeskujuks.

Tegutsemisaja jooksul on Tallinna Löötsaklubi koostanud ka üsna mahuka õppevideote kogumiku, kuhu kõik õpitavad lood ka lisatakse. Videotega saab tutvuda siin:

https://www.youtube.com/channel/UC4zUQtL_d3ty0ty9kvL97RQ/videos

Löötsaklubi veab Juhan Uppin.

6

Rahvalikus stiilis viiulimängu õppimine jätkub kord kuus pühapäeviti alates 27.septembrist. Sellel sügisel on tähelepanu keskmes rahvapärase viiulimängu palad Kihnu saarelt. Osa võtma on oodatud viiuldajad, kanneldajad ja kontrabasimängijad üle Eesti. Õpetavad Juta Helilaid, Angelika Kadarik, Enrik Visla, Jaagup Kippar.

7

Septembrist jätkuvad ka **rahvatantsujuhtide kooli** õpused, kus üle kolmekümne tulevase tantsujuhi omandavad tööks vajalikke teadmisi ja oskusi.

Rahvakultuuri Keskuse koostööpartneriteks kursuste korraldamisel on Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts, August Pulsti Õpistu, Eesti Harrastusteatrite Liit.

Uute tantsude konkurss 2015

Konkursi eesmärgiks on saada uut, eesti rahvatantsust lähtuvat repertuaari erinevas vanuses lasterühmadele ja noortele.

Samuti ootame konkursilt uut repertuaari mõeldes 2017.aasta XII noorte tantsupeole. Nüüd on saadaval ka konkreetset muusikad, millele tantsu luua!

Muusikalood on üles riputatud suletud interneti keskkonda ning aadressi saamiseks palun võtta ühendust tantsutoimetajaga

**Kadri Tiis, kadri.tiis@laulupidu.ee
telefon: 627 3123**

KONKURSS

23. veebruaril 2016 tähistame Anna Raudkatsi 130. sünniaastapäeva. Mõeldes meie Tantsuema loomingule, on konkursile oodatud ka rahvapärimslike tantsude seaded. Tantse võivad konkursile esitada kõik huvilised. Tantsijate arv kompositsioonis ei ole piiratud. Saatemuusikana võib kasutada eesti rahvamuusikat, selle töötlust või autori muusikat.

Konkursile esitatud tantsud ei tohi olla varem trükkis avaldatud ega ühelgi viisil honoreeritud.

Varasematel konkurssidel äramärkimata jäänud tantsud võivad osaleda.

Konkurss koosneb kahest voorust:

Videovoor - žürii valib tantsud lõppkontserdile, 9.11 on nimekiri valitud tantsudest ERRSi kodulehel

Lõppvoor - avalik kontsert Salme Kultuurikeskuses

Konkursil osalemiseks palume saata tantsuvideoga (avi fail) DVD ja märgusõ-

naga tähistatud ümbrik informatsiooniga (tantsu sisukirjeldus, pealkiri, mitmele tantsijale, millisele rühmaliigile, viide kasutatud muusikale, tantsu esitava kollektiivi nimi, kontaktisiku e-post ja telefon) aadressil

UUTE TANTSUDE KONKURSS"
Eesti Rahvatantsu ja
Rahvamuusika Selts
J.Vilmsi 55 10147 Tallinn

hiljemalt
30.oktoobriks 2015.a.

Juurde lisada sama märgusõnaga kinine ümbrik andmetega autori kohta (ees- ja perekonnanimi, elukoha aadress, telefon, e-posti aadress)

Konkurss toimub Eesti Kultuurkapitali toel. Tantse hindab korraldajate poolt moodustatud vähemalt 5-liikmeline žürii. Žüriil on õigus määrata eriauhindu, vastavatasemeliste tööde puudumisel jätta auhinnad välja andmata või need ümber jagada. Võitjad saavad auhinnad kätte peale korrektse tantsukirjelduse esitamist.

Konkursi lõppvoor toimub
15. novembril 2015.a.
Tallinnas Salme Kultuurikeskuses

Lisainfo

Laulu- ja Tantsupeo SA

Kadri Tiis
kadri.tiis@laulupidu.ee
627 3123, 515 6888
www.laulupidu.ee

Eesti Rahvatantsu ja
Rahvamuusika Selts

Ülle Feršel
tants@errs.ee
53456886

Erika Põlendik
erika@errs.ee
5202751

Sünnipäevalapsed septembris

Vello Tikerpalu	01.09.1940	75
Ille Kaljurand	01.09.1960	55
Sirje Rein	02.09.1955	60
Inga Väli	02.09.1965	50
Tiina Kukk	02.09.1970	45
Linda Niinemets	03.09.1935	80
Ahto Nurk	06.09.1931	84
Tiiu Kiudorv	07.09.1935	80
Aino Kalda	10.09.1929	86
Eva Kosk	11.09.1960	55
Kadri Tiis	14.09.1970	45
Erja Arop	18.09.1960	55
Merike Kull	30.09.1970	45

